

TASVIRIY SAN’AT DARSLARI ORQALI O‘QUVCHILARDA IJODKORLIKNI RIVOJLANTIRISH

Sotiboldiyeva Irodaxon Sotimboyevna

*Namangan davlat pedagogika instituti Tasviriy san’at mutaxassisligi
1-bosqich magistranti*

Annotatsiya: *Mazkur maqola tasviriy san’at fanini o‘qitish orqali o‘quvchilarda ijodkorlikni rivojlantirish masalalarini tahlil etiladi hamda tasviriy san’at darslarida ijodiy fikrlash va tasavvur qobiliyatini rivojlantirishning usullari, haqida so‘z yuritadi. Shuningdek, tasviriy san’atning o‘quvchilar hayotida muhim ekanligi va estetik va axloqiy qadriyatlarni shakllantirishdagi o‘rni yoritiladi.*

Kalit so‘zlar: *Tasviriy san’at, ko‘nikma, ta’lim, ijodkorlik, o‘quvchilar, ijodiy fikrlash, tasavvur, ijodiy yondashuv.*

DEVELOPING CREATIVITY IN STUDENTS THROUGH FINE ART LESSONS

Annotation: *This article analyzes the issues of developing creativity in students through teaching fine arts and discusses methods for developing creative thinking and imagination in fine arts lessons. It also highlights the importance of fine arts in students' lives and their role in the formation of aesthetic and moral values.*

Keywords: *Fine arts, skills, education, creativity, students, creative thinking, imagination, creative approach.*

Tasviriy san’at fani o‘quvchilarda kreativ ijodkorlikni shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. Ushbu fan o‘quvchilarda nafaqat tasavvur va estetik didni rivojlantiradi, balki ularni erkin va ijodiy fikrlashga, yangi g‘oyalarni yaratishga undaydi. Tasviriy san’atni o‘qitish jarayonida ijodiy yondashuvni rag‘batlantirish, yangi metodlarni qo‘llash va o‘quvchilarga ko‘plab ijodiy imkoniyatlar yaratish zarur. Bu orqali o‘quvchilar nafaqat san’at asarlarini yaratishga o‘rganadi, balki shaxsiy rivojlanishda ham katta yutuqlarga erishadilar. Ushbu maqola o‘quvchilarda kreativ ijodkorlikni shakllantirishga qaratilgan turli metodik yondashuvlar va tasviriy san’at fanining ahamiyatini ochib beradi. Tasviriy san’at fani o‘quvchilarda vizual qobiliyatlarni rivojlantirishda beqiyos ahamiyatga ega. Tasviriy san’at fani o‘quvchilarda nafaqat vizual qobiliyatlarni rivojlantirish, balki kreativ fikrlashni shakllantirishga xizmat qiladi. Hozirgi kunda dunyo bo‘ylab ta’lim tizimlarida ijodiy

tafakkur va kreativ yondashuvni rivojlantirish masalasi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu o‘rinda tasviriy san‘at darslari o‘quvchilarning kreativ ijodkorliklarini rivojlantirishda alohida o‘rin tutadi. Tasviriy san‘at fanini o‘qitishda o‘quvchilarda tasavvur va fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish, ularni ijodiy yondashuvga undash juda muhimdir. Ushbu maqolada tasviriy san‘at fani o‘quvchilarda kreativ ijodkorlikni shakllantirishning turli usullari va metodlari ko‘rib chiqiladi. Tasviriy san‘at darslari o‘quvchilarda estetik didni rivojlantirish, ranglar va shakllar bilan ishlash orqali ijodiy fikrlashni rag‘batlantirish imkonini yaratadi.

Tasviriy san‘at fanining o‘quvchilarda estetik va axloqiy qadriyatlarni shakllantirishdagi roli ham muhim. O‘quvchilar san‘at asarlari orqali dunyoqarashini kengaytiradi, o‘zaro hurmat, chiroq va go‘zallikni qadrlashni o‘rganadi. Bu, o‘z navbatida, ularning shaxsiyatini rivojlantirishga yordam beradi. Tasviriy san‘at fani o‘quvchilarda vizual qobiliyatlarni rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Ushbu fan, asosan, rang, shakl, kompozitsiya, forma, va makon kabi san‘atning asosiy elementlari orqali o‘quvchilarning estetik sezgilarini va ijodiy qobiliyatlarini shakllantiradi. Tasviriy san‘at bilan shug‘ullanish, ularni ko‘rish va tasavvur qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi. San‘at bilan shug‘ullanish o‘quvchilarni konsentratsiya qilishga o‘rgatadi. Ular chizishda yoki rasmda mayda detallarni aniqlash, ranglarni to‘g‘ri tanlash va shakllarni yaratishda diqqatni jamlashni o‘rganadilar. Tasviriy san‘at darslarida ko‘rish qobiliyatlari rivojlanadi. O‘quvchilar har xil materiallar, usullar va texnikalar orqali vizual tafakkur ko‘nikmalarini o‘zlashtiradilar. Bu, ular uchun tasvirlarni yaxshiroq tushunishga, muammolarni echishga va ijodiy ravishda yangi g‘oyalarni yaratishga yordam beradi. Tasviriy san‘at o‘quvchilarni nafaqat san‘atni yaratishga o‘rgatadi, balki ularda vizual va ijodiy tafakkur qobiliyatlarini rivojlantiradi, ularni o‘z dunyoqarashlarini kengaytirishga undaydi. Ijodkorlikni rivojlantirish uchun o‘quvchilarga an‘anaviy metodlardan tashqari, yangi va zamonaviy yondashuvlar ham taklif etilishi zarur.

Tasviriy san‘at o‘quvchilarga ranglar va shakllar orqali dunyoni anglash imkoniyatini beradi. Ranglarni o‘rganish, o‘quvchilarga rangning muhim rolini tushunishga yordam beradi, ular ranglar orqali emosional holatlarni ifodalashni o‘rganadilar. Shaklni tushunish esa ob‘ektlar va kompozitsiyalarni tasavvur qilishda yordam beradi. Tasviriy san‘at, o‘quvchilarda makon tushunchasini rivojlantirishga yordam beradi. Perspektiva, chizmada makonni yaratish, uch o‘lchamli tasvirlar yaratish kabi mashqlar o‘quvchilarga makonni qanday tashkil etish va bu makonda ob‘ektlar qanday joylashishini o‘rganishga yordam beradi. Vizual qobiliyatlarni rivojlantirish orqali o‘quvchilar nafaqat san‘atni o‘rganadilar, balki ularning dunyoqarashi, jamiyat va madaniyatga bo‘lgan yondashuvlari ham o‘zgaradi. San‘atning ifodalovchi kuchi, o‘quvchilarda o‘z hissiyotlarini tasvirlash va boshqalarning hissiyotlarini anglashga yordam beradi. Tasviriy san‘at faoliyati o‘quvchilarda ijodiy

fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi. Chizish, bo‘yash, tasvirlar yaratish orqali o‘quvchilar yangi g‘oyalar yaratish va mavjud imkoniyatlardan foydalanish qobiliyatini oshiradilar. Bu jarayon ularni aniq va ijodiy yechimlar topishga undaydi. Bunday yondashuvlar o‘quvchilarning tasavvurini kengaytiradi va ularni yangi g‘oyalar va kreativ qarorlar qabul qilishga undaydi. Tasviriy san‘at fanida kreativlikni rivojlantirish uchun turli metodik yondashuvlar qo‘llaniladi. Ulardan ba‘zilari quyidagilar:

- Eksperimental yondashuv: O‘quvchilarga yangi texnologiyalarni, materiallarni va texnikalarni qo‘llash imkonini berish, tajriba qilish orqali ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish.
- Problemali vazifalar: O‘quvchilarga murakkab san‘at asarlarini yaratish uchun muammolarni hal qilishga qaratilgan vazifalar berish.
- Ko‘rgazmali metodlar: Tasviriy san‘atning tarixiy asarlarini tahlil qilish, mashhur rassomlarning uslublarini o‘rganish orqali kreativ tafakkurni rivojlantirish.
- Interfaol usullar: O‘quvchilarni guruhlariga bo‘lib, birgalikda san‘at asarlari yaratishga undash.

Tasviriy san‘at o‘qituvchisi o‘quvchilarni yangi g‘oyalarni o‘zlashtirishga va ularga kreativ yondashuvni qo‘llashga o‘rgatishi kerak. Buning uchun o‘quvchilarni erkin fikrlashga va tasavvurlarini ifodalashga undash zarur. Shuningdek, o‘quvchilarda tasavvur va kreativ fikrlashni shakllantirish uchun ko‘plab tajriba va praktika mashqlarini o‘tkazish lozim. Tasviriy san‘at darslari o‘quvchilarning boshqa fanlarga bo‘lgan qiziqishlarini ham oshirishi mumkin. Masalan, san‘at asarlari orqali matematika va fizika fanlari bilan bog‘liq masalalarni o‘rganish, san‘atda geometrik shakllar va simmetriya tushunchalarini qo‘llash o‘quvchilarning keng fikrlash doirasini shakllantiradi.

Xulosa o‘rnida shuni aytishimiz mumkin Tasviriy san‘atni o‘qitish jarayonida ijodiy yondashuvni rag‘batlantirish, yangi metodlarni qo‘llash va o‘quvchilarga ko‘plab ijodiy imkoniyatlar yaratish zarur. Bu orqali o‘quvchilar nafaqat san‘at asarlarini yaratishga o‘rganadi, balki shaxsiy rivojlanishda ham katta yutuqlarga erishadilar. Ushbu maqola o‘quvchilarda kreativ ijodkorlikni shakllantirishga qaratilgan turli metodik yondashuvlar va tasviriy san‘at fanining ahamiyatini ochib beradi. Tasviriy san‘at fani o‘quvchilarda vizual qobiliyatlarni rivojlantirishda beqiyos ahamiyatga ega. O‘quvchilar san‘at asarlari orqali o‘z hissiyotlarini ifodalash va boshqalarning hissiyotlarini anglashni o‘rganadilar, bu esa ularning estetik sezgilari va kreativ yondashuvlarini yanada boyitadi. Shuningdek, tasviriy san‘at o‘quvchilarni nafaqat texnik ko‘nikmalar bilan tanishtiradi, balki ular uchun yangi g‘oyalarni yaratish va mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanish imkoniyatini taqdim etadi. Shu bilan birga, san‘at faoliyati, o‘quvchilarda konsentratsiya, diqqatni jamlash va xatti-harakatlarida aniqlikni shakllantiradi. Ushbu fan orqali o‘quvchilar rang, shakl,

kompozitsiya va makon kabi san'atning asosiy elementlarini o'zlashtirib, ko'rish va tasavvur qilish qobiliyatlarini rivojlantiradilar. San'at darslari, shuningdek, ularning ijodiy fikrlash, diqqatni jamlash va ijtimoiy-emotsional tafakkurini oshirishga yordam beradi. Bularning barchasi, o'quvchilarning umumiy intellektual va hissiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

FOYDALANILGHAN ADABIYOTLAR

1. Zaynabova, S. (2022). *Estetik qadriyatlarni shakllantirishda tasviriy san'atning roli*. Tashkent: San'at va madaniyat.
2. Xolmirzayeva, G. (2015). *Tasviriy san'at va uning ta'limdagi roli*. Toshkent: O'qituvchi.
3. Rahmatov, M. (2018). *San'atshunoslik: nazariy va amaliy yondashuvlar*. Toshkent: Ilm-Ziyo.
4. Tursunov, F. (2020). *Kreativ fikrlashni rivojlantirish metodlari*. Tashkent: Fan va texnologiya.
5. Yuldasheva, S. (2019). *San'at darslarida ijodiy yondashuvlarni qo'llash*. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.